CDU: Küllerden doğuş, iktidar ve dönüşüm

CDU Friedrich Merz başkanlığında yeniden iktidar ipini göğüsledi. Şubat seçimlerinde oylarını artırarak en büyük parti olmayı başaran CDU/CSU ortaklığını zor ve sıkıntılı bir süreç bekliyor. Artan aşırı sağ oylarını geriletecek popülist siyasi argümanlar da muhtemel görünüyor.

HABER MERKEZİ

İkinci Dünya Savaşı'nın yıkıntıları arasında, Almanya'nın geleceğini inşa edecek yeni bir siyasi hareket şekilleniyordu. 26 Haziran 1945'te Berlin'de bir grup Hristiyan demokrat, Nazi döneminin karanlık gölgesinden uzaklaşarak yeni bir siyasi oluşum için ilk tohumları attı. Katolik Merkez Partisi'nin devamı niteliğindeki bu hareket, mezhepsel sınırları aşarak hem Katolikleri hem de Protestanları tek çatı altında birleştirme idealiyle yola çıktı: Christlich Demokratische Union *(CDU)* doğmuştu.

Kurucu lider Konrad Adenauer, enkazdan yükselen bu partinin ilk adımlarını atarken, bir yandan Nazi geçmişiyle hesaplaşma, diğer yandan Sovyet tehdidine karşı durma zorunluluğuyla karşı karşıyaydı. ***"Sosyal piyasa ekonomisi"*** kavramını benimseyen CDU, liberal ekonomik politikaları sosyal adalet ilkesiyle harmanlayan özgün bir model geliştirdi. Ludwig Erhard'ın ekonomik vizyonuyla şekillenen bu yaklaşım, hem serbest piyasanın dinamizmine hem de sosyal devletin koruyucu rolüne vurgu yapıyordu.

Adenauer Dönemi: (1949-1963)

1949'daki ilk federal seçimleri kazanan CDU, Adenauer'in ***"Batı'ya yönelim"*** *(Westbindung)* politikasıyla Almanya'yı kararlı bir şekilde Batı Bloku'na yerleştirdi. ***"Ekonomik mucize"*** *(Wirtschaftswunder)* olarak adlandırılan dönemde, ülkenin yeniden inşası muazzam bir hızla gerçekleşirken, CDU iktidarının temel dayanağı haline geldi.

Adenauer'in 14 yıllık şansölyeliği, Almanya'nın uluslararası topluma geri dönüşünün mimarisi olarak tarihe geçti. NATO'ya katılım *(1955)*, Fransa ile yakınlaşma ve Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nun kurulması, CDU'nun Avrupa entegrasyonuna bağlılığının ilk somut adımlarıydı. Bu dönemde parti, anti-komünist tutumu ve Atlantik ittifakına sadakatiyle Soğuk Savaş'ın ön cephesinde yer aldı.

Ancak bu parlak tablonun gölgede kalan yönleri de vardı: Nazi döneminden kalan bürokratların devlet kademelerinde görev almaya devam etmesi ve geçmişle yüzleşmenin sınırlı kalması, ilerleyen yıllarda CDU'nun karşısına çıkacak eleştirilerdi.

Erhard'dan Kiesinger'e: (1963-1969)

Adenauer'in ardından şansölyeliği devralan Ludwig Erhard, "sosyal piyasa ekonomisi'nin mimarı olarak ekonomik refahı sürdürmeye çalıştı. Ancak 1966'da yaşanan ilk ekonomik durgunluk, CDU'nun sarsılmaz görünen iktidarında çatlaklar yarattı. Büyük koalisyon döneminde Kurt Georg Kiesinger liderliğinde SPD ile ittifak kuruldu, fakat Kiesinger'in Nazi geçmişi parti üzerinde bir gölge oluşturdu.

Muhalefet Yılları ve Yenilenme (1969-1982)

1969'da SPD'li Willy Brandt'ın başbakanlığa gelmesiyle CDU, kuruluşundan bu yana ilk kez muhalefet sıralarına geçti. Bu dönem, partinin ideolojik ve yapısal bir dönüşüm geçirmesine vesile oldu. Helmut Kohl'un 1973'te genel başkanlığa seçilmesiyle başlayan yenilenme süreci, partinin tabanını genişletti ve gençlik örgütlenmesi Junge Union'un etkinliğini artırdı.

CDU, muhalefetteyken "Doğu Politikası'na *(Ostpolitik)* başlangıçta sert muhalefet etse de, zamanla bu politikanın gerçekçiliğini kabul etti. Parti bu dönemde çevre sorunları, nükleer enerji ve feminist hareket gibi yeni toplumsal dinamiklere adapte olmaya çalışırken, muhafazakâr değerlerle modern yaklaşımlar arasında bir denge arayışına girdi.

Kohl Dönemi: (1982-1998)

1982'de ***"yapıcı güvensizlik oyu"*** ile iktidara gelen Helmut Kohl, CDU'nun en uzun süre görev yapan lideri olarak 16 yıl boyunca Almanya'yı yönetti. İlk yıllarında ekonomik istikrarı sağlayan ve NATO'nun çifte karar stratejisini destekleyen Kohl, 1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla tarihi bir fırsatı değerlendirdi. Almanya'nın birleşmesini hızla gerçekleştiren "Birleşme Şansölyesi', Doğu Alman markını 1:1 oranında değiştirerek ekonomik bir kumar oynadı.

Kohl'un en büyük mirası, şüphesiz Avrupa Birliği'nin derinleşmesine yaptığı katkıydı. Maastricht Antlaşması ve Euro'nun temelleri, onun Fransız mevkidaşı François Mitterrand ile kurduğu yakın işbirliği sayesinde atıldı. Ancak ***"Almanya'nın Helmut'u"*** olarak anılan Kohl'un kariyeri, parti finansmanı skandalıyla gölgelendi. İsimsiz bağışlar ve yasadışı parti hesapları, CDU'yu derinden sarsan bir krizin fitilini ateşledi.

Kohl döneminin bir diğer çelişkisi, Doğu Almanya'nın entegrasyonu sürecinde ortaya çıkan sosyal ve ekonomik sorunlardı. ***"Çiçek açan manzaralar"*** vaat edilirken, Doğu'da işsizlik ve hayal kırıklığı yükseliyordu. Bu durum, daha sonra AfD gibi popülist partilerin yükselişine zemin hazırladı.

Ryan Nash Photography / Shutterstock.com

Merkel Çağı: Pragmatizm ve Krizler (2000-2021)

2000'de başlayan yeni bin yılda CDU, Kohl'un gölgesinden çıkma ve yenilenme arayışındaydı. 2005'te Angela Merkel'in şansölye olmasıyla, parti tarihinde yeni bir sayfa açıldı. Doğu Almanya doğumlu bir kadın ve bir fizikçi olan Merkel, muhafazakâr bir partinin geleneksel lider profiline pek uymuyordu, ancak pragmatik liderliği ve kriz yönetimindeki başarısı ona ***"Mutti"*** *(Anne)* lakabını kazandırdı.

Merkel yönetimindeki CDU, ideolojik keskinlikten uzaklaşarak politik merkeze yerleşti. 2008 finansal krizi, Euro krizi, mülteci krizi ve COVID-19 pandemisi gibi zorlu dönemlerde Almanya'yı istikrarla yöneten Merkel, ***"bekle ve gör"*** yaklaşımıyla tanındı. Özellikle 2015 mülteci krizi sırasında gösterdiği insani tutum, ***"Wir schaffen das"*** *(Başarabiliriz)* sözleriyle sembolleşti, ancak aynı zamanda parti içinde ve toplumda bölünmelere yol açtı.

Merkel döneminde CDU, ekonomik istikrarı sürdürmeyi başardı, ancak altyapı yatırımları, dijitalleşme ve iklim değişikliği gibi alanlarda eleştirilerin hedefi oldu. Nükleer enerjiden vazgeçme kararı *(Atomausstieg)* ve sosyal politikalarda SPD'ye yakınlaşma, muhafazakâr kanatta rahatsızlık yarattı. Bu dönemde AfD'nin yükselişi, CDU'nun sağ kanadından aldığı oylarla gerçekleşti.

Merkel'in en büyük başarılarından biri, Avrupa Birliği'nin krizler karşısında dağılmasını önlemesi ve Almanya'nın AB içindeki lider konumunu pekiştirmesiydi. Ancak Brexit, yükselen popülizm ve Doğu Avrupa'daki demokratik gerilemeler, Avrupa projesinin geleceğini sorgulatan gelişmelerdi.

Friedrich Merz Dönemi: Gelenek ve Yenilenme Arasında (2022-Günümüz)

Angela Merkel sonrası dönemde CDU, 2021 federal seçimlerinde tarihinin en kötü sonuçlarından birini alarak muhalefete düştü. Partinin kontrolünü ele geçiren Friedrich Merz, CDU'yu yeniden merkez sağ çizgisine çekme ve ekonomik liberalizm vurgusunu güçlendirme sözüyle göreve geldi. Uzun yıllar özel sektörde çalışan ve BlackRock'ın Almanya temsilciliğini yapan Merz, ekonomik uzmanlığıyla tanınıyor. Merkel'le yaşadığı rekabet sonrası partiye dönüşü, CDU'da yeni bir sayfa açma girişimi olarak görülüyor. Merz'in karşı karşıya olduğu en büyük zorluklar arasında, parti tabanının birliğini sağlamak, AfD'ye kayan oyları geri kazanmak ve dijitalleşme, iklim değişikliği gibi çağın sorunlarına muhafazakâr çözümler üretmek bulunuyor.

Günümüzde CDU, NATO'ya ve transatlantik ilişkilere olan geleneksel bağlılığını sürdürürken, Rusya-Ukrayna savaşı ve Çin'in yükselişi gibi jeopolitik meydan okumalar karşısında yeni bir güvenlik ve savunma politikası geliştirmeye çalışıyor. Avrupa Birliği'nin geleceği konusunda ise, derinleşme ve genişleme arasındaki dengeyi koruma çabasında.

Tarihsel Bir Değerlendirme

CDU'nun 80 yılı aşkın tarihi, Almanya'nın savaş sonrası başarı hikâyesinin ayrılmaz bir parçası olarak görülebilir. Parti, ideolojik katılıktan ziyade pragmatizmi, radikal değişimden ziyade kademeli ilerlemeyi benimsemiş, böylece Alman siyasetinin istikrar unsuru olmayı başarmıştır.

CDU, Almanya'nın yeniden inşasından Avrupa entegrasyonuna, ekonomik mucizenin gerçekleşmesinden Berlin Duvarı'nın yıkılışına kadar pek çok tarihi dönüm noktasında belirleyici bir rol oynamıştır. Ancak Nazi geçmişiyle yetersiz hesaplaşma, yolsuzluk skandalları, çevre politikalarındaki gecikmeler ve dijital dönüşümdeki yavaşlık gibi başarısızlıkları da not edilmelidir.

Almanya'nın ***"Avrupa'nın motoru"*** olarak oynadığı rol büyük ölçüde CDU'nun vizyonunun bir ürünüdür. Aynı şekilde, NATO'nun Avrupa savunmasındaki merkezi konumu ve transatlantik ilişkilerin sağlamlığı da CDU'nun dış politika tercihlerinin bir sonucudur.

Bugün CDU, değişen bir dünyada ve değişen bir Almanya'da kendini yeniden tanımlama sürecindedir. Demografik dönüşüm, göç, iklim değişikliği, dijitalleşme ve jeopolitik rekabet çağında, partinin geleneksel değerlerle yenilikçi politikaları nasıl dengeleyeceği, Almanya'nın ve Avrupa'nın geleceğini belirleyecek faktörlerden biri olacaktır.